

Poštovane dame i gospodo, želim vam dobar dan. Ovaj prvi dio ću pročitati da me se ne bi krivo shvatilo i krivo tumačilo.

Budući da ću kanim govoriti kratko na početku, a onda prepustiti riječ gospodinu Branku Grčiću, potpredsjedniku Vlade, nastojat ću biti izravan i reći sljedeće.

Dakle, ulazimo u proceduru prekomjernog deficita. Ni prva ni zadnja europska država kojoj se to događa. Moramo i hoćemo prilagoditi proračun i na prihodnoj, ali, još važnije, na rashodnoj strani, jer iskustvo i zdrav razum, ali prije svega iskustvo država koje su prolazile kroz proceduru prekomjernog deficita, a iz ovog su dijela Europe, Srednje i Istočne, pokazuju da su prilagodbe u pravilu bile i morale biti na rashodnoj strani, manje na prihodnoj strani. Dakle, u toj proceduri od nas se očekuje da u tri godine svedemo manjak proračuna na ispod 3 posto te da javni dug spustimo ispod 60 posto BDP-a, GNI-a ili koja je već kategorizacija. Također, od nas se očekuje da do tog cilja, koji je ponajprije u hrvatskom pa tek onda i u europskom interesu, dođemo povećanjem prihoda i istovremenim smanjivanjem rashoda, kao što sam rekao. Radi se ustvari na svođenje, odnosno na dosezanje konvergencijskih kriterija koji nas kvalificiraju za euro, a to kao što vidimo, u novim članicama Europske unije ide polako i mukotrpno. Latvija je zadnja ispunila te kriterije, prije toga Estonija, a Češka ne. Slovačka, Slovenija, drugi ne.

No, borba s prekomjernim deficitom i zaduženošću je besmislena ako ubrzo ne uspijemo potaknuti rast gospodarstva, razvoj i novo zapošljavanje. U tom poslu uloga javnih poduzeća vrlo je važna, i na neki je način nezamjenjiva. Pritom ponajprije mislim na realizaciju investicijskih potencijala javnih poduzeća.

Svjesni smo da je zatečena dosta teška situacija i da se nije lako i jednostavno nositi s posljedicama onoga što je bilo, pa i nekim neodgovornostima i nepravilnostima koje su se ranije događale u javnome sektoru, a kojima se sada bave neka druga tijela. Ali da bi se mogli ostvariti investicijski planovi, mora se ubrzati i do kraja provesti restrukturiranje te tehnološka i upravljačka modernizacija u svim javnim poduzećima. To su poduzeća gdje država, da se jednostavno izrazim, ima glavnu riječ.

Proces racionalizacije poslovanja i smanjivanja viška zaposlenih, koliko god to grubo možda i tvrdo zvučalo, ali tako je, već neko vrijeme teče u svim javnim tvrtkama, ali različitim dinamikom i intenzitetom od tvrtke do tvrtke.

Ima onih koji su u tome odmakli nešto dalje, kao Hrvatska pošta i HŽ Infrastruktura, a ima i određeni broj onih koji izbjegavaju nužne reforme, iz ovih ili onih razloga, ustežu se od mjera koje su prilično jasne i čiju provedbu očekujemo mjesecima.

Došao sam među vas da vam, bez okolišanja, poručim da više ne možemo imati tolerancije prema odstupanju od postavljenih ciljeva i planova investicija.

Očekujem punu posvećenost reformama i povećanju efikasnosti, a pritom morate voditi računa da ni za milimetar ne smije pasti kvaliteta javnih usluga koje javna poduzeća pružaju građanima. Svi znamo da to nije nimalo nerealan zahtjev, ali isto tako nije ni lak, cilj i nije lak zadatak, ali nije nerealan.

I upravo zato, ponavljam, Vlada više neće biti popustljiva prema upravama koje ne žele, ne mogu ili ne znaju raditi ono što im je posao. Nećemo i ne možemo više ni dana prelaziti preko neozbiljnosti i sklonosti pojedinih uprava da idu linijom manjeg otpora. Na to nemamo pravo, nemaju pravo ni javna poduzeća.

Naravno, generalno uzevši, u ove dvije godine napravljen je iskorak kad je riječ o javnim tvrtkama. Ukupni podaci o poslovanju kažu da se prihodi kontinuirano povećavaju a troškovi smanjuju, te da će ove godine broj zaposlenih biti sveden na ispod 50 tisuća. Kad ovo kažem, ponovno zvuči grubo, kao da se borimo protiv zapošljavanja, a ne za zapošljavanjem. Ali znamo da nije tako. Znamo da je javni sektor bio kasica prasica, da je bio privatni bankomat u mnogim aspektima i to se mora promijeniti. Na ovakav način to više ne ide i to vi svi jako dobro znate. Bolje nego ja. Osim toga, iznos ukupnih investicija javnih poduzeća po zaposlenome bio je u razdoblju od 2011. do 2013. godine 478 tisuća kuna, dok će se na kraju ove godine – gledano u razdoblju od 2012. do 2014. – taj iznos popeti na 628 tisuća kuna. Per capita. To je više, ali nije dovoljno.

Očekujemo i tražimo potpunu posvećenost i odgovornost.

Nakon saniranja dugova, restrukturiranja i pripreme dokumentacija, ove godine očekujemo investicije.

Neprihvatljivo je da se iz oportunitizma odgađaju potezi za koje nam je svima jasno da se moraju povući.

Isto tako, neprihvatljivo je da se poduzimaju koraci koji su u suprotnosti s poznatim i prihvaćenim konceptom upravljanja javnim poduzećima. I o tome ću isto nešto reći malo kasnije.

Također, neprihvatljivo je da se pojedina velika poduzeća uporno i dalje zadužuju, a da to zaduživanje ne rezultira porastom investicija. Takva politika nam ne treba, ako nam je ikad trebala.

Tijekom ove godine intenzivirat ćemo privatizacijske procese vezane za državnu imovinu, pa tako i za poduzeća u vlasništvu države. Konsolidirati taj cijeli portfelj i vidjeti što nam treba i što nam ne treba. Sto puta smo rekli što nam treba. Treba nam ono što je vitalno, što je bitno za naciju kao državu, kao cjelinu. Ono što nije, treba prodati iz više razloga, a samo jedan od njih je distanca od korupcije jer su koruptivni izazovi u takvim situacijama, dokazano, veliki.

Vlada inzistira na kooperativnosti uprava onih poduzeća koja kanimo privatizirati ili pronaći strateške partnere: to nije nikakva rasprodaja državne imovine, nego korak prema većoj konkurentnosti i novim radnim mjestima, koliki god udio bio u državnim tvrtkama, a naročito u tvrtkama koje su jednostavno na tržištu. I to je posao u najboljem interesu Hrvatske, zaista najboljem.

Na kraju, želio bih jasno poručiti kako će našu podršku imati svi oni koji se trude pošteno i odgovorno, i s vidljivim rezultatima obavljati častan, važan, težak i nezahvalan, javnosti izložen posao, jer upravljanje javnim poduzećima jest provođenje politike Vlade. Bilo u sektoru gdje pružamo usluge građanima, bilo u područjima u kojima je Vlada manjinski vlasnik, suvlasnik privrednih tvrtki, dakle tvrtki koje posluju na tržištu.

Za to smo dobili mandat i očekujemo da javna poduzeća budu okosnica razvoja i ogledalo uređene države kakvu gradimo.

Ranije, u vrijeme naših prethodnika, ovakvi susreti organizirani su potajice kako bi se, prema nekim optužnicama, koordinirano izvlačio novac iz javnih poduzeća za račun stranke ili pojedinih ljudi.

Meni je drago što smo Hrvatsku, nadam se zauvijek, odvojili od takvih metoda i takve prakse. Ali ne smijemo se time zadovoljiti, to nije dovoljno.

Ja vam se zahvaljujem.

I samo za kraj želim reći i dodati što ovdje ne piše. Dakle, izloženi ste pritisku i pozornosti puno više nego drugi ljudi u gospodarstvu. Znamo zašto je to, znamo koja je povijest bolesti.

Tko god radi s državom, na ovaj ili onaj način ili mu netko blizak radi s državom. Tko god traži kredite u državnim bankama, tko god posluje s državnim tvrtkama, a istovremeno je aktivan u javnom sektoru, u politici kao dužnosnik ili kao član uprava, istaknuta osoba u upravama javnih poduzeća, mora znati da se na nju ili njega primjenjuju drukčiji kriteriji. Ne dvostruki kriteriji, nego drukčiji kriteriji. Jedna pretenciozna poslovice kaže da plemstvo obvezuje. Plemić ne mora biti plemenite krvi nego mora biti plemenite glave. I ubuduće, a i unatrag, ja osobno neću tolerirati da ljudi naprosto sami sebe ne podvrgnu najstrožim kriterijima. To nisu nikakvi revolucionarni kriteriji nego kriteriji pristojnosti i zdravog razuma. Ako obitelj posluje s nekom firmom koja je u vlasništvu države - javi se unaprijed Povjerenstvu za sukob interesa. Ja i moji suradnici se ne želimo kasnije baviti tjednima s problemima za koje ne znamo, a koji nas politički opterećuju i koji su u stvari u sivoj zoni. Koji možda uopće nisu kažnjivi, ali za mene predstavljaju problem. Moj posao i naš posao nije da se bavimo samo medijima i uglavnom medijima nego da radimo ovaj posao. A kada mi jedno zasjeni drugo, onda imam problem. Prema tome, nadam se da je ova poruka bila vrlo jasna. Ne možemo sve stvari propisati, ali u primjeni općih načela, bit ćemo strogi.

Hvala lijepo!